

Autor: Vijay Prozak

Jeden moudrý muž kdysi poznamenal, že filozofie je plodem úpadku. Zdravým pokolením není třeba připomínat, co je správné – přejímají to skrze krev a kulturu. Když se ale kultura začne rozkládat nebo se octne na pokraji katastrofy, nestávají se filozofové jen učitelé uspořádaného poznání: jejich pohled dokáže proniknout houštinou abstrakce až k obrazu reality.

Stojíme na pokraji ekologické krize. Přestože televizní sítě dnes neuroticky blábolí o globálním oteplování, jedná se jen o jeden aspekt problémů způsobených růstem a technologií. Života v oceánech ubývá; využíváme příliš mnoho půdy a lesy tak nestíhají obnovovat úroveň kyslíku v atmosféře. Beton pohltil obrovské plochy země a naše řeky se staly tak špinavými, že pitná voda se stává vzácností; zvířata a rostliny vytlačujeme z jejich přirozených biotopů a snižujeme jejich počty natolik, že je decimuje blízké křížení a nemoci, dále zhoršené rozbíjením přirozeného prostředí lidským osídlením a výstavbou. Dopouštíme se ekocidy.

Když se na moment pokusíme přemýšlet nesobecky, měli bychom se podívat na následky ztráty přírody okem básníka: čelíme ztrátě úžasných stvoření nesmírné krásy a tím i ráně nejen na našich duších, ale také zodpovědnosti za čin v dějinách bezprecedentní hrubé ničivosti. Vyplenění Alexandrie, holokaust, genocida Arménů – to vše bledne ve srovnání s přeměnou přírodního světa na parky, zahrady a trávníky. A právě to nám zbyde: veverka, vrabci a traviny; složitější součásti našich ekosystémů však vymizí. Naši političtí předáci budou moci rozsah krize zlehčit, protože *všechno* přece mrtvé není; ale proměnit svět miliard druhů na rozlehlou stejnorodou zahradu za domem je jako vyměnit Beethovena za repetitivní techno.

Toto lakotné smýšlení, které nám umožňuje vytvořit tyto... trosky... dokonale zapadá do

navenek spokojené, ale uvnitř palčivou nenávistí k sobě samé šířané době. Nenávidíme svá ošklivá města, fádňní zaměstnání, která nejsou k ničemu užitečnému, naše namyšlené manželky, přihlouplé kolegy a sousedy, městská centra plná zločinu, stejnorodě ubíjející předměstí... a přesto si jsme jistí, že se s tím nedá nic dělat. Jak obyčejnému člověku vysvětlit, že se musí vzdát nového auta, domu nebo dítěte, protože když je budou mít všichni, ve vzdálené budoucnosti se nevyhneme katastrofě? Demokracie odměňuje reakci na okamžitou krizi, případně poskytnutí nových „svobod“ či bohatství obyvatelstvu – nikoliv však onen druh vůdcovství, který by dokázal odvrátit vzdálenou katastrofu.

Naši politici jsou „vůdci“ jen podle jména, protože skutečný vůdce by se o své voliče staral bez ohledu na jejich touhu po krátkodobém prospěchu. Ti naši nám ale říkají přesně to, co chceme slyšet, a řídí se popularitou, nikoliv rozumem. Skutečnost se stává vzdáleným světem a my si vytváříme „skutečnost“ vlastní, protože nám naše technologie a sociální uspořádání dovolují žít v iluzi a hrnout následky před sebou. V tomto systému nikdy nemůže dojít ke zvratu či zrušení toho, co činí lidi šťastnými či bohatými – ať už je to jakkoliv škodlivé; demokracie je triumf lidí přednostňujících iluzi před skutečností.

Říkají nám však, že demokracie, kapitalismus a liberální občanská a ženská práva společně tvoří „svobodu“ a všechno jiné než svoboda je „špatné.“ Co tedy můžeme dělat? Pokrčíme rameny a sledujeme frašku v přesvědčení, že těmihle rukama a touto myslí nemůžeme udělat ke změně kurzu k naprostému zničení zhora nic. Konec konců vede tato cesta ke smrti stejnou trasou jako „pokrok“ a „svoboda,“ které nás posouvají do osvícených časů prostých válek a nedostatku – nebo je snad iluzí i toto? Přemýšlíme nad tím a neděláme nic. Nic totiž ani udělat nemůžeme – nebo můžeme?

Problémem současné ekologie jsou samotní ekologové. Většinou jde o pošetilce, kteří – sami coby bohatí lidé s životním stylem vyspělého světa – hledají nějaký „boj“ či „věc,“ která by odlišila od mas. Hledají identitu. Chtějí najít důvod mít pravdu tam, kde se ostatní mýlí a následně si tím dodat společenské prestiže. „Hodně se zajímám o životní prostředí“ není aktivismus, ale námět ke konverzaci – a právě řeči jsou motorem ekologického „hnutí.“

Jde konec konců o lidi proslulé bojkotem stavby už schválených budov, křikem na developery nových domů dlouho poté, co se nutnost je postavit stala nevyhnutelnou, ochranou nejvzácnějších druhů a současnou ignorací ustupující hranice lesa... chtějí, abyste jedli obilné klíčky, nezdobili vánoční stromky, používali matně svítící žárovky a nezapomínali vypínat vodu a spotřebiče. Ekologové jsou k ničemu, protože nevidí celek: příliš mnoho lidí, a příliš mnoho z nich využívá technologie.

Proč se této zjevné pravdy tolik bojí? *Protože jde o politickou sebevraždu.* Lidem zvyklým dostat všechno po čem zatouží, se těžko říká, že se musíme omezit, a že ne každý může mít svou „svobodu“ – kterou ve skutečnosti spoustě lidí musíme omezit či vzít. Co víc, přináší to s sebou otázku vynakládání zdrojů. Budeme podporovat hendikepované retardované sirotky nebo raději rozmnožování chytřejších a zdravějších lidí? Ale ne – to zavání fašismem, říší zla, Satanem atd.

A tak ekologové krasořeční a utrácení nespočetné miliony a vesele ignorují základní problém. Co hůř – jelikož si říkají „ekologické hnutí“, připadají většině lidí jako zodpovědní dospělí, čímž zabírají místo ostatním, kteří by se jinak mohli pokusit s problémem vypořádat. Ekologické hnutí připomíná zkorumpovaného politika, který škodí jak svými činy, tak tím, co nedělá, když zabírá funkci ostatním, kteří by něco udělat mohli. Ekologické hnutí je žábou na prameni pokroku ekologických otázek.

Protože neumějí či nechtějí pojmenovat skutečné problémy, a tak nalézt řešení, vyžívají se ekologové v nacházení ochromujících neřešení. Dělalí si nepřátele z lidí, kteří se snaží si zajistit živobytí a naprosto selhávají ve snaze odvrátit ekologickou katastrofu. Ve své sebelásce si rádi představují, že „vzdělávají“ lidi k lepší budoucnosti. Za 40 let ale nepřinesla tato strategie žádné hmatatelné výsledky. Ničení prostředí pokračuje a ekologové se dále věnují recyklaci plenek a pořádání koktejlových večírků.

Nechejme stát padnout

... na anarchii nás láká představa uvolněného prostoru. Mohli bychom udělat, co je potřeba – bez zásahů otravných susedů nebo vlezlé vlády. Balancujeme ostatně na hraně: bojíme se silné vlády, která pověřuje byrokraty likvidací našich snů, ale obáváme se také svých prospěchářských a dravých spoluobčanů, kteří bez vládního karabáče mohou zničit naše sny úplně stejně dobře. Anarchie přece zní tak jednoduše. Uděláme, co budeme chtít a když někdo zasáhne... tak ho nejspíš zastřelíme a půjdeme dál.

V tom však spočívá problém anarchie. Jestliže se obklopíme nám podobnými lidmi, kteří v životě jednoduše usilují o zdravé věci a nestojí o to míchat se do věcí cizích, bude vše v pořádku. Ale dosadte do anarchistické utopie jednoho parazita a máte na krku velice znepokojivou situaci – zvláště dokáže-li se tento parazit bránit. S přihloupou se usmívajícím chamtivým úředníčkem se anarchie vypořádá snadno – co ale s loupeživým zločineckým gangem? A jsme zpátky u milicí, které si to na ulicích našich měst rozdají s padouchy na pušky – a malou Suzy a mladého Billyho trefí odražené kulky, zrovna když si poctivě píšou úkoly z latiny. Tohle tedy asi taky bude slepá ulička.

Lidi na anarchii láká nikoliv její dovršení, ale přechodný stav – rozklad tupé byrokracie, která nás omezuje, a svoboda od našich susedů a tisíců zájmových skupin, které nám brání v cestě vpřed, protože dostačně nectíme Krista, holokaust, černošská práva, ženská práva, protidrogová opatření, pohodlí korporací, právo na sex se zvířaty atd. Anarchie by znamenala masivní odpojení, osvobození nás samých od rosolovitých povinností ke společnosti – takže ji právem vnímáme jako přechodný stav.

Konec konců jen idiot by chtěl skutečně žít v anarchii (nezkušení jsou idioty z nevědomosti, nikoliv z nedostatku schopnosti, takže odpouštíme mnoha mladým roztěkaným lidem, kteří prosazují anarchii). Když lidé láskyplně mluví o anarchii, nemají na mysli chaos a návrat k zákonům džungle, ale něco na způsob písniček Sex Pistols – únik z nefunkční společnosti jejím zničením. Všichni víme, že v praxi by anarchie fungovala asi stejně dobře jako vláda na základě hodů kostkami.

Současná ekologická krize má kořeny v našem odporu k nepopulárním stránkám reality. Nemůžeme ji vyřešit, dokud si nepřiznáme, že:

Na světě je příliš mnoho lidí.

Při redukci bude třeba porušit některé „svobody.“

Následně bychom měli k reprodukci povzbudit ty nejlepší z nás.

Jakmile se člověk vymaní z pout „svobody“ a popularity, uzná, že jde o uplatnění základních zásad zdravého rozumu. Kdyby nás konec konců vysadili na malém tropickém ostrůvku, nebylo by nijak šílené nechat se rozmnožovat jen chytřejší lidi, aby mohla vzniknout budoucí mikrocivilizace dospívající k převážně moudrým rozhodnutím. A než se necháme omámit iluzí rovnosti: nikdo není tak šílený, aby tvrdil, že někteří lidé nejsou chytřejší, pohlednější nebo lepšího charakteru než jiní – kdyby tomu tak nebylo, proč by se profesory, spisovatele či herci mohli stát jen někteří? Lhát si a svádět vinu na „útlak“ taky nejde do nekonečna, jelikož dějiny jsou plné příkladů lidí, kteří navzdory nepřízni osudu uspěli.

Tyto budoucí změny by vyžadovaly násilí. Několik generací sterilizace zločinců a zaostalých, plateb méně inteligentním, za to že nebudou mít děti, povolené potraty spojené s daňovými úlevami pro méně nadané, několik menších válek a konec pomoci rozvojovému světu (oblasti, kde počet obyvatel roste – Evropa a evropští Američané už dávno své populace stabilizovali).

K výkonu zaměstnání by znovu mohlo být potřeba skutečně myslet a pracovat – došlo by k vyloučení nízké inteligence a onoho typu „hubené inteligence,“ kterou odměňuje přerovnávaní papírů či marketing. Zrušení trvalého sociálního zabezpečení by nezpůsobilo donutit odejít jinam, kde by mohli vychovat své početné potomstvo (statisticky mají rodiny na sociálních dávkách s vyšší pravděpodobností víc než dvě děti, zatímco samostatné domácnosti dvě a méně). Všechny tyto mírumilovné destabilizační metody by mohly přinést kýžené změny během několika generací.

Stromy nebo spokojené masy?

Ale přesto cukáme i před tím – není to fér... ne každý dostane stejnou šanci... největší zátěž dopadá na lidi, kteří patří současně do množiny hloupých, chudých a společensky nevýznamných... jde o útlak... před takovou nespravedlností bychom dali přednost čemukoli, dokonce i sebevraždě. Volba před námi je totiž přesně taková: buď se dnes omezíme, nebo sebezničením dospějeme do stavu archetypální společnosti Třetího světa žijící pod tlakem životního prostředí. Hrstka bude z umělých příbytků s čističkami vzduchu vládnout masám lumpenproletářů nejistého etnického původu s IQ 90, kteří se dřinou ve zničené pustině propracují ke smrti na rakovinu ve věku 35 let bez jediné myšlenky na nějaký vyšší evoluční účel. Lidstvo – slepá ulička vývoje. Na své cestě do pekel z pusté zlomyslnosti zničilo životní prostředí a nechalo za sebou holou planetu – jako by bylo chtělo ve své sebevraždě zabránit v budoucí cestě ke hvězdám ostatním druhům.

Modernímu světu vládne Dav. Sprostější a prostší duchové jsou vždy připravení slíbit

výměnou za moc nemožné; slibují iluze, ale plní – o mnoho let později – katastrofy, které si většina lidí nedokáže dát souvislostí, jelikož nevidí dál než k další výplatě. Dav sice nemá přímo zlé úmysly, přesto ale ničí vše ve své cestě, neschopen vznešenosti ducha a sebeobětování, vlastní skutečným vůdcům, kteří se chtějí vyhnout současné i budoucí katastrofě. Dav si žádá své: příjemné iluze, bohatství, „svobodu“ – a cena? Tak daleko myslet vůbec nedokáže.

Ti z nás, kteří nejsou zcela odtrženi od reality, chtějí tuto naši modernitu změnit, jelikož cítí ve vzduchu katastrofu, ale nevědí jak. Zabýváme-li se dílčími otázkami, jako jsou potraty, svatby homosexuálů nebo možností vyhnoutí jednoho ptačího druhu, nevidíme řešení. Jakmile se ale podíváme na problém v celém jeho rozsahu a dějinném kontextu, úkol se náhle stává jasnějším:

Uchvátit moc zpět z rukou davu.
Snížit počet obyvatel.
Vytvořit lepší lidi, než jsou ti dnešní (Nietzscheho *nadčlověk*).

Nadčlověk by měl být naším cílem, protože jedině šílenec chce navždy zůstat vrcholem stvoření; toužíme po zlepšování, osobním i na druhové úrovni. A zlepšit se skutečně můžeme; lze vytvořit lidstvo lepší než jakékoliv lidstvo před ním – ne však pomocí „svobody,“ ale kontrolou kvality. Dav nás svým upřednostňováním hmatatelné přímé odměny před tvrdou prací k vzdáleným výšinám nikdy nedostane, naopak. Řešení spočívá v odebrání moci z rukou Davu.

Demokracie coby náhradní realita

Proč vlastně nenávidět demokracii? Každá vláda ze sebe dokáže skvěle učinit hlavní prostředek kontroly – a demokracie není výjimkou. Masy nestudují politickou teorii, ostatně i kdyby to dělaly, nepochopily by ji. V hrubých obrysech dokáží pochopit posledních 30 let, ale obraz dvou tisíc let jim uniká. Demokracií se dají snadno ovládat, jelikož (a) masy i demokracie se považují za svobodné a (b) rozhodují se na základě toho, co vidí ve zpravodajských médiích, ovládaných poměrně úzkou skupinou lidí. Ať už se jedná o veřejné řečnění jako ve starém Řecku, noviny na přelomu 19. a 20. století v Americe nebo televize a internet financované šesti ultrabohatými korporacemi našich časů, masy reagují na to, co vidí, protože to působí na jejich *emoce*.

Proto se demokracie zmítají mezi Zloduchy a Bezmocnými oběťmi, ale nedokáží vidět odstíny šedé. Masy si „svobodně“ statisticky předvídatelným způsobem volí krajnosti. Jejich ovládnutí je snadné, protože neviditelné, a tak zatímco se nám do uší valí veřejná show o „vládě lidu,“ za zavřenými dveřmi se skupinky bohatých domlouvají, co svými penězi podpořit a pro co budou tím pádem lidé hlasovat. Nejde o spiklenecké teorie; tito bohatí se především snaží předejít tomu, aby společnost jakkoliv ohrozila jejich bohatství, a také ji nasměrovat k pro ně výhodnému kurzu. Jednoduše požívají své *svobody*, a jestli jim za to platíme, pak jenom proto, že jsme příliš pošetilí, než abychom usilovali o něco komplexnějšího než hromadění osobního majetku.

Demokracie odměňuje lidi s nízkou sebeúctou a výběrovostí osobních voleb; takoví lidé si nejvíce považují společenského uznání. Chtějí uvěřit předkládanému obrazu, protože když se podívají na skutečnost příliš zblízka, vidí na sobě věci, které se jim nelíbí – stejně jako se nejzarytějšími anti-kuřáky stávají někdejší kuřáci a nejfanatičtějšími rasisty lidé šíření pochybnostmi o svém původu. Bojí se vnitřního světa smyslu a významu života a raději se chytají hmatatelných věcí jako bohatství či pohodlí, jelikož o těch nelze debatovat ani pochybovat. Příliš neurčitosti si spojují s přítomností smrti; něčím, na co by raději zapomněli (což platí pro nás všechny, ale ti statečnější tomuto impulzu nepodléhají). Demokracie štědrě odměňuje útěk od nepříjemných pravd a krmí své stoupence příjemnými iluzemi – výměnou za možnost jimi manipulovat.

Demokracie pěstuje sebestřednost. „Co je nejlepší pro nás pro všechny?“ bylo nahrazeno „Co chceš ty?“ Osobní vkus vytěsnil realitu. Dospělo to tak daleko, že lidé nahradili objektivní skutečnost osobními volbami – když chceš horší logické řešení, jen do toho, je to tvoje volba. Nic objektivního podle nich neexistuje, stojíme před řadou rovnocenných voleb, nikoliv prokazatelně lepších a horších řešení. Jedou ti odpadky a rád se vyválíš v septiku? No prosím, když z toho budeš mít radost – demokratická logika v kostce.

Spousta chytrých lidí si nad tím už staletí láme hlavy, a díky řadě neuvěřitelně neprokázaných a neúplných teorií sahajících od křesťanského nebe až po kvantovou fyziku a její částečně artikulovanou doktrínu relativity sami sebe přesvědčili, že by to mohla být pravda. Možná skutečně žijeme ve světě, kde může být každý vládcem své osobní reality a kde může fungovat každý rozmar. Nedošlo jim, že příroda funguje na opačném principu, aby se vyhnula ztrátě odměny za správné volby známé jako entropie, která nastává, když každá volba vede k naprosto totožným následkům. Proč tedy vůbec volit? – což znamená, že neexistují lepší volby, tedy žádná evoluce ani přírodní výběr, takže se nikdy nic nezlepšuje. Ale zhoršuje se to? Stagnace zpravidla vede k rozkladu, to se však už dnes na veřejnosti neříká, abychom snad někoho neurazili.

I když si to v učebnicích nepřečtete, *nemáme žádné příklady historicky úspěšných demokracií*: všechny z nich zemřely předčasně, přeměnily se v autoritářské státy a následně upadly do statusu země Třetího světa s „úžasnými“ rozvalinami zarostlými džunglí nebo pohřbenými poušti. Demokracie navozuje příjemné iluze, ale zdánlivě pohřbená realita ji zas a znova nevyhnutelně překvapí a přemůže svými následky. Tentokrát si ale díky technologii skutečně zahráváme s ohněm: jaderné bomby, ekocida, války nepředstavitelného rozsahu. Ovládáme celý svět a poprvé opravdu dokážeme zničit přírodu. Všechny žetony jsme nahrnuli na červenou třináctku a hrajeme o naši budoucnost.

Demokracie skvěle vyhovuje lidem, kteří se bojí světa (reality) a jeho procesu přirozeného výběru. Zaručuje jim „rovnost“ – osvobození od přirozeného výběru – a „svobodu,“ čili možnost žít dle libosti divně nebo zkaženě, dokud budou zvládat chodit do práce a nosit si domů výplatu. Demokracie je ochranné opatření pro lidi, kteří se bojí světa, ale jako každé výpalné vyžaduje urychlené zaplacení. K tomu dochází snášením nerealistického rozhodování a postupného – výše popsaného – sklouznutí vedení k příslibům slunečných zítřků a neblahým následkům.

Proto je prvním krokem úpadku demokracií přechod k autoritářství. Jakmile realita zmizí v mlžném oparu a nastane rozklad, pár zbývajících příčetných zhodnotí situaci a rozhodne se s ní něco dělat. Jelikož věci zašly tak daleko, že ovládnout chaos stávajícími prostředky už není možné, vytvoří silnou reakcionářskou vládu – bohužel však složenou ze stejně vadných součástí jako demokracie, která tudíž upadne buď k omylům levicovým (vyvraždit aristokracii, intelektuály a další nezbytné mozky) nebo pravicovým (pustit se do nekonečných válek a stavět sochy). Vykolejená společnost plná parazitů a zbytečných lidí reaguje jako člověk, který si naráz uvědomí, že hoří – zoufale se snaží utlouct plameny, aniž by si uvědomil, že nejrychlejším řešením by bylo vrhnout se na zem a začít se válet.

A svalit na zem a válet se skutečně musíme – odvalit se pryč od Davu, od ochrany jeho Demokracie a pryč od zájmů velkokapitálu, který námi manipuluje bez ohledu na to, jestli se zničíme, protože s dostatkem peněz můžou elity žít ve vesmírných lodích, zatímco Země pod nimi shoří. Co se týče vedení do budoucnosti, plavíme se na lodi bez kapitána. Všichni jsme spolupachateli této bezstarostné cesty do záhuby. Záleží-li vám na ekologických otázkách, dojde vám, že potřebujeme přesun moci, odvalit se od Demokracie, postavit se na nohy, a na místo fantazie dosadit zpátky realitu – a teprve pak se dokážeme vyhnout planetární ekocidě.

Úvaha Vijaye Prozaka *Environmentalism contra Democracy* vyšla na stránkách Amerika.org 2. srpna 2006.